

Ureja: glavni in odgovorni urednik Peter Gunčar in uredniški odbor, ki ga sestavljajo: Jože Javornik — predsednik, Janez Vraničar — namestnik in člani: Franc Istenič, Marija Semen, Milena Saggadin, Neža Štefe, Boris Pertot, Slavica Bajt, Magda Ostanek in Janez Ahačič. — Tisk: CP »Gorenjski tisk« v Kranju.

LETO IX. — 4. XII. 1966 — ŠT. 11

tekstilec

Vsebina:

- Gripa — in zaščita proti njej!
- 29. november — dan republike
- Končno obratni delavski svet v pravi luči
- Poplave v obratih in v privatnih stanovanjih
- Lepo in praktično — tudi za hladne dni
- Če vam lasje izpadajo, če so mastni...
- Malenkost — pa vendar...
- Potovanje po Sovjetski zvezi
- Duhoviteži na plan; dober prijem
- Leteči čolniček
- Pred sprejetjem proizvodnega in finančnega načrta za leto 1967
- Nagradna križanka

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TEKSTILINDUS — KRANJ

GRIPA - in zaščita proti njej!

Obolenja dihalnih poti stoje na prvem mestu po številu obolenj in so najčešči vzrok izostankov od dela. Od teh obolenj zavzema najvažnejše mesto akutna nalezljiva obolenja dihalnega trakta.

Z nastopom antibiotične dobe se je znatno zmanjšalo obolenje dihalnega trakta povzročeno z bakterijami, dočim je število obolenj povzročenih po virusih ostalo nespremenjeno.

Med akutnimi respiratornimi virusnimi obolenji zavzema posebno mesto gripa. Že od nekdaj je bila ta bolezen poznana po obsežnih epidemijah, ki so se pojavljale v razmakih po nekaj let in zajele v visokem procentu vse ljudi. Vse te epidemije gripe, katere je zgodovina opisala, pa so se razlikovale med seboj po težini bolezni, komplikacijah in smrtnosti. Najtežja pandemija (epidemija čez cele dežele) gripe je bila leta 1918/19, katero so tedaj naši ljudje imenovali »španska«.

Dokazano je, da tudi najlažje epidemije gripe položijo obolele

ljudi na postelje ter jih napravijo nesposobne za delo vsaj nekaj dni.

Gripa se, kot vse druge respiratorne infekcije, širi potom kapljic, ki jih ljudje izpljujejo ali izkašljajo, pa tako njena vloga raste paralelno s tehničnim razvojem in industrializacijo. Vsled vse večje industrializacije in razvoja tehnike pride namreč do množičnega zbiranja ljudi po mestih, ker ljudje, ki delajo po raznih ustanovah, podjetjih in tovarnah, bivajo vsak dan po več ur skupaj v zaprtih prostorih. Moderna prevozna sredstva prepeljejo ljudi v zelo kratkem času iz enega konca na drug konec sveta. Vsi ti faktorji pomagajo kapljicni infekciji, da se danes gripa hitreje širi iz kraja v kraj kot nekoč. Dočim je pandemija gripe leta 1918 potrebovala pol leta, da je obšla celi svet, je pandemija leta 1957 vse to opravila v treh mesecih.

Za dežele na visoki tehnični ravni pomeni epidemija gripe težak ekonomski udarec, to je:

težke denarne izgube zaradi nenadnega zastoja dela v industriji, kmetijstvu, transportu, zdravstveni službi in zaradi velikega števila izostankov z dela.

Zato iz leta v leto vse bolj raste potreba po zaščiti naših delovnih

ljudi pred obolenjem za gripo. Od vseh poizkusov pa se je najbolje obnesla zaščita pred okužbo gripe s cepljenjem zdravih ljudi.

Doslej iznajdena cepiva proti influenci bi lahko razdelili v dve (dalje na 2. strani)

29. november — DAN REPUBLIKE

29. novembra 1945. leta je Ustavodajna skupščina sprejela deklaracijo o proglasitvi FEDERATIVNE LJUDSKE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE. 31. januarja 1946. leta je ta skupščina proglasila prvo ustavo FLRJ. To je bil zaključni akt uzakonjenja pridobitve socialistične revolucije in osnova za zgraditev nove, socialistične Jugoslavije.

Tako so zaživel temelji, ki so bili postavljeni tistega zgodovinskega dne, 29. novembra 1943, na drugem zasedanju AVNOJ v Jajcu. V svojem referatu je takrat Josip Broz Tito dejal: »Potrebni so nam takšni narodni organi, politični in zakonodajni, ki bodo sposobni premagati vse težave v tej situaciji, ki bodo dostojno reprezentirali narode Jugoslavije v zemlji in izven nje, ki bodo sposobni preprečiti vsak poskus tistih ljudi, ki bi hoteli onemogočiti ostvareitev teženj, za katere je naš narod prelil toliko krvi v tem velikem osvobodilnem boju. Danes je potrebno, da AVNOJ resnično postane najvišje zakonodajno in izvršilno telo narodov Jugoslavije. Prišel je čas, da imamo izvršni organ v obliki začasne vlade, ki bo uspešno vodil vse posle, kakršne mora voditi prava

ljudska vlada. Razumljivo je, tako velik korak enega naroda lahko naleti v prvih momentih na eventualne motnje in na nerazumevanje, celo pri naših zaveznikih v inozemstvu. Toda, v preteklih dveh letih in devetih mesecih boja za svobodo in neodvisnost so si narodi Jugoslavije pridobili vso pravico, da sami odločajo o svoji usodi.«

208 prisotnih delegatov je burno pozdravilo Titov govor. Vsi so enoglasno dali priznanje KPJ za organiziranje in za vodenje narodnoosvobodilnega boja in vsi so obsodili emigrantsko vlado in izdajalce.

208 delegatov je sprejelo DEKLARACIJO, v kateri so zajete (dalje na 3. strani)

Jajce, kjer je bilo II. zasedanje AVNOJ

Tito z delegati iz Črne gore

Končno obratni delavski svet v pravi luči

V torek, 15. novembra je imel obratni delavski svet plemenitilnice I svojo redno sejo. Na dnevnem redu je imel naslednje točke:

1. Obravnava predloga sprememb in dopolnitev statuta podjetja Tekstilindus,
2. Obravnava predloga sprememb in dopolnitev Pravilnika o delovnih razmerjih,
3. Poslovnik Centralnega delavskega sveta,
4. Predlog sprememb Pravilnika o delitvi osebnega dohodka,
5. Razno

Iz tega je razvidno, da je ODS obravnaval nekaj najpomembnejših zadev, ki so življenjske važnosti za člane kolektiva. Kljub pomembnosti dnevnega reda, pa udeležba na seji ni bila takšna, kot bi morala biti; poleg vsega pa smo začeli s polurno zamudo. Zato ni čudno, da so se redni obiskovalci sej ODS končno »zbudili« in ostro kritizirali vse tiste člane ODS, ki neredno posečajo seje oziroma zamujajo in tako zavlačujejo delo ODS. Najbolj pa so obsodili tiste člane ODS, ki zadnje čase praktično bojkotirajo delo ODS. Namesto, da povedo svoje mišljenje na takem organu in da vedno prisostvujejo sejam, pa po obratu kritizirajo in opravljajo kot »stare babe«. Zato je ODS na zadnji seji upravičeno obsodil vse te negativne pojave posameznih članov. Najbolj žalostno pa je to, da so med to peščico tudi člani ZKJ, ki so neopravičeno izostali na več zaporednih sejah.

Po novem poslovniku delavskega sveta bo moral sedaj ODS resno razmisliti, da jih odpokliče, ker pač nočejo resno delati v ODS. Sprašujemo se, kakšno opravičilo bi bilo potrebno za tako dejanje članov ZKJ, ki so jih njihovi sode-

lavci izbrali kot zastopnike svojih pravic in interesov.

Ce kdo ne želi biti član ODS, ima po poslovniku vso pravico dati ostavko na svoje članstvo v ODS. Ce bi bil količkaj pošten, bi to (dalje na 2. strani)

Delegati Vojvodine na II. zasedanju

ISKRENE ČESTITKE
VSEM BRALCEM
ZA DAN REPUBLIKE

UREDNIŠTVO

Poplave v obratih in v privatnih stanovanjih

4. novembra je zajelo zgornjesavsko kotlino močno neurje. Reka Sava je bliskovito naraščala in že v noči na 5. november preplavila večja področja, predvsem na Jesenicah in v Kranju.

V petek, 4. novembra je predsednik Občinske skupščine Kranj sporočil, da je nastopila nevarnost poplav. Naš odbor civilne zaščite je takoj naredil naslednje:

— dežurni gasilci so merili vsako uro gladino naraščajoče Save, in to v obeh obratih,

— stanovalci v naselju za obratom II so bili takoj obveščeni o grozeči nevarnosti,

— ob 11.30 je bil sklican ožji štab za elementarne nezgode v podjetju, ki je takoj odredil naslednje:

1. v obeh obratih je bila določena 5-članska gasilska ekipa, ki je morala biti v stalni pripravljenosti,

2. določeni so bili dežurni uslužbenci v obeh obratih in dodatni dežurni električarji,

3. Od 14. ure dalje sta bila v pripravljenosti poltovorni avtomobil in tovornjak — s šoferji — za eventualno izselitev ogroženih stanovalcev v omenjenem naselju za obratom II,

4. obratovodstva so sestavila spisek po 5 ljudi za vsak obrat, in sicer za II. oziroma III. izmeno. Ti ljudje so bili pripravljene pomagati reševati, kjer bi bilo potrebno. Poleg tega je štab razpodelagal še z redno zaposlenimi člani kolektiva (v II. in III. izmeni), in sicer v obratu I 450 v II. izmeni in 320 v III., v obratu II pa s 300 v II. in z 200 v III. izmeni. Le-te bi v primeru potrebe lahko takoj pritegnili v reševalne akcije.

5. Obratovodstva so bila obveščena, da morajo pustiti domov vse tiste delavce, ki stanujejo v naselju za obratom II in v Savski loki.

6. Od 11.30 ure dalje so bile vse ekipe v stanju pripravljenosti. Od 14. ure dalje so bili v podjetju: dežurni gasilci, električarji, šoferji, 11 vodilnih uslužbencev in ekipe v posameznih enotah. Vsi vodilni in večina ostalih so dežurali vso noč in še naslednji dan do 15. ure, ko se je Sava umirila.

ŠE NEKAJ PODROBNOSTI:

V noči od 4. na 5. november so stalno nadzorovali naraščanje vode. Odgovorni v podjetju so bili tudi v stalni povezavi z občinskim odborom za zaščito, večkrat pa so klicali tudi direktno v Zirovnico. Vodilni uslužbenci so naredili več obhodov naselja za obratom II, povprašali prizadete za pomoč, jim omogočili ob 2. uri zjutraj čaj v obratu II in vsem prizadetim tudi zajtrk.

Ob 1.30 ponoči je nastal kritičen trenutek za most, ker sta se v nosilce zapletli 2 smreki. Ob 2.30 sta se smreki sicer pod udarcem močnega bruna prelomili in odplavali naprej, vendar se je most na tistem delu vzbočil v smeri toka. Verjetno so tedaj nastale poškodbe, pa je Sava drugi dan ob 13.45 tisti del mosta odnesla. Ob 3.40 je bilo treba ustaviti kotlarno v obratu II, pa je zato naprej obratovala delno predilnica in delno tkalnica. V tkalnici II in VI je bilo obratovanje ustavljeno.

Okrog 5. ure je vdrla podtalna voda v zbiralec kondenzata v kotlarni II. Iz obrata I je šla na pomoč ekipa gasilcev s črpalko. Ob 6.30 je vdrla podtalna voda v skladišče menze. Na prošnjo je občinski štab poslal gasilce s Kokrice, ki so prišli na pomoč že ob 7. uri. Ekipa tega prostovoljnega gasilskega društva zasluži za svojo pripravljenost in za takojšnjo pomoč vse priznanje in pohvalo.

Ker je voda pozneje vdrla tudi v črpalno postajo in delno pokvarila tudi elektromotorje, je bilo jasno, da obrat ne bo mogel obratovati, pa je štab sklenil, naj obratuje v celoti predilnica, pripravljalnica tkalnice in plemenitilnice, ostali delavci pa so šli domov.

Določena je bila tudi komisija za ocenitev nastale škode, ki je trenutno naslednja:

Obrat I	400.780.—	S din
obrat II	1.583.900.—	S din
konica električne energije	920.000.—	S din
menza	373.331.—	S din
klet pod ambulanto	62.000.—	S din
stanovanjsko naselje	2.400.000.—	S din
izguba kondenzata	76.000.—	S din
skupaj	5.780.211.—	S din

V tem znesku ni zajeta škoda, ki je nastala zaradi izgube produkcije (zmanjšano obratovanje). Izguba je okoli 45.000 m tkanin v vrednosti 22.095.000.— S din.

V ZVEZI S TO POPLAVO SO BILI SPREJETI NASLEDNJI SKLEPI:

1. Vsem tistim članom, ki stanujejo v naselju za obratom II in v Savski loki, se odobri plačan izreden dopust do vključno 9. XI.

2. Komisija za ocenitev škode (Petelin Jože — predsednik, Aljančič Nace, Reš Franc in predstavnik zavoda za zdravstveno varstvo — člani) bo ocenila nastalo škodo na pohištvo in ozimnici prizadetih.

3. Ogrožene ljudi je treba preseliti; zadolžena je kadrovska služba.

10 minut potem, ko je Sava odnesla manjkajoči del!

4. Navoziti je treba gramoz za ureditev prostora pred barakami. To naj izvede Komunalni servis.

5. Odbor civilne zaščite naj doseže, da bodo merodajni takoj začeli popravljati most. Če ni druge možnosti, je treba narediti zasilni prehod za pešce.

6. Sestaviti je treba spisek potrebnega orodja in črpalk, kolikor je potrebno za takšne primere poplave.

7. Izdelati je treba razne okrepiteve proti vdoru talne vode.

8. Organizirati je treba tečaj za gasilske strojnike.

ITD.

Morda bo zanimivo še to, da je bila najvišja gladina reke v obratu I ponoči 5. novembra med 3. in 4. uro.

ZA IZREDNO PRIZADEVNOST IN POZRTVOVALNOST

Tovarniški odbor civilne zaščite izreka pohvalo vsem dežurnim gasilcem in električarjem in tudi vsem tistim, ki so v reševalni akciji sodelovali.

PRAV POSEBNO PA POHVALJUJE NASLEDNJE TOVARIŠE:

Janka Pegama in Staneta Marklja, dežurne gasilce: Mirka Udirja, Janeza Planinška, Martina Zaletela, Staneta Vilfana, Marjana Dolenca, Mira Ravnikarja, Ivana Ropreta, Jerneja Dolinarja, Franca Osredkarja, Franca Štampiharja, Leopolda Balažiča, Joža Žagarja, Jerneja Berganta, Rudija Hilčarja, Polda Mesca.

Janeza Polajnarja — vratarja v obratu II,

Saša Uzarja, dežurnega električarja v obratu I in električarje posebno v obratu II,

Prostovoljno gasilsko društvo s Kokrice.

GRIPA - in zaščita proti njej!

(dalje s 1. strani)

skupini: živa cepiva, ki se vbrizgajo z razpršilcem v nos in ki orosijo sluznico nosa in žrela z živim virusom ter mrtva cepiva, ki jih dajejo v obliki injekcij.

Pri nas proizvajamo od leta 1961 živo cepivo, ker kaže, da je to najbolj pripravno, neboleče in koristno. Ker obstajajo različni tipi virusov gripe, je pač treba pripraviti ustrezno cepivo, ki bo zaščitilo organizem proti več vrstam gripe. Nikdar ne vemo, kateri tip bo izključno ali pretežno izzval neko epidemijo, ali pa bo morda nastopila mešana epidemija; lahko se zgodi, da bosta nastopila postopoma dva različna vala epidemije, vsak povzročen z drugim virusom. Sreča, da tu prideta v poštev samo dva tipa gripe, in to tip A in tip B. Zato pripravljamo živo cepivo, v katerem sta oba zastopana.

Po cepljenju, kakor tudi po preboleli influenci, se tvori odpornost, ki traja približno 1 leto, nato pa odpornost polagoma slabi. Zato pride pri ponovni okužbi z isto vrsto virusov do obolenja brez bolezenskih znakov ali pa do zelo lahke oblike gripe.

Cepivo uporabljamo za zaščito zdravih ljudi pred gripo od 8. leta starosti dalje, in to v času, ko pričakujemo, da se bo pojavila gripa. Zato priporočamo cepljenje v zimskih mesecih, od oktobra dalje.

Kot že rečeno, cepimo ljudi s posebnim razpršilcem, s katerim vbrizgamo v obe nosnici raztopino živih virusov (povzročiteljev) gripe. Oseba, ki želi biti cepljena, mora predhodno dobro očistiti nos, nagniti glavo nazaj in globoko vdihniti tedaj, ko cepitelj vbrizga cepivo. Le tako bo cepivo prišlo dovolj globoko v nos in naprej.

Cepivo povzroča pri 5% cepljenih oseb lahke znake gripe, kot so: zvišana temperatura do 37,5° C, včasih glavobol, rahel nahod in suho žrelo. Vse te težave se pojavijo v 48 urah po cepljenju in ne trajajo dalj kot 24 ur. Ne smemo pa cepiti osebe, ki imajo temperaturo, obolenja dihalnih poti, nosečnice (zadnje 4 mesece pred porodom) in osebe s kožnimi obolenji.

Pozimi, leta 1963/64, je bilo izvršeno masovno cepljenje z domačim cepivom. Prav to leto se je pri nas pojavila tudi epidemija

gripe. Tedaj je šlo za azijsko gripo tipa A. Uspeh ni izostal. Seveda, primeri gripe prav zaradi ponovnih cepljenj iz leta v leto padajo, z njimi pa se niža tudi izguba delovnih dni. Če pogledamo naslednjo tabelo, nam bo to bolj jasno:

Leto	Štev. obolenj	Izguba del. dni
1964	461	2.846
1965	253	1.733
I. poll. 1966	78	645

Ti podatki dokazujejo, da je bila obolenost cepljenih oseb proti gripi za časa epidemije najmanj dvakrat manjša nasproti necepljenim osebam v istem delovnem kolektivu.

Da bi člane našega kolektiva obvarovali pred ponovno epidemijo gripe, ki bi naše podjetje brez dvoma stala ogromno denarja zaradi bolovanja delavcev, bomo tudi letos cepili vse zdrave sodelavce našega kolektiva po programu, ki ga bo pripravila zdravstvena služba tovarne Tekstilindus. Želimo, da bi bila udeležba čim večja ter da bi se naš trud pokazal na zdravih delovnih ljudeh ter na čim manjši izgubi narodnega dohodka.

dr. Mira Cepuder

Končno obratni delavski svet v pravi luči

(dalje s 1. strani)

tudi napravil, saj s takim delom posamezni član hromi delo najvišjega organa samoupravljanja v ekonomski enoti. To pa je obsojana vredno.

Obratni delavski svet bi moral na tej seji temeljito razpravljati o prvih dveh točkah dnevnega reda. Še tako dobra obrazložitev poročevalca o teh dveh točkah pa ne more biti dovolj, saj je povsem nepravilno, če člani ODS zvedo za neko pomembno stvar šele na ODS. Posamezni člani so zato obsodili tak način dela, saj bi morali dobiti člani ODS potrebni material za obravnavo najmanj tri dni pred sejo. Za temeljito obravnavo prvih dveh točk dnevnega reda pa bi moral vsak član ODS imeti doseđanji statut podjetja, predlog sprememb in dopolnitev statuta, popravek predloga sprememb in dopolnitev statuta, pravilnik o delovnih razmerjih in predlog sprememb in dopolnitev pravilnika o delovnih razmerjih. Vse to bi moral vsak posamezni član temeljito proučiti in se posvetovati s sodelavci, šele nato bi lahko te dve pomembni stvari obravnavali na ODS. V nasprotnem je to nesmiselno in nedemokratično. Če se je material pripravil za člane CDS in UO, bi se lahko tudi za člane posameznih ODS! Če morajo dobiti ustrezni material člani CDS in UO, bi ga morali dobiti tudi člani ODS? Predsednik ODS

ki je po statutu in poslovniku zadolžen za pripravo sej ODS, pa ne more organizirati pravočasno pripravljene materiala za ODS, če pride ustrezni material (en izvod) v obrat šele nekaj ur pred sejo ODS.

Zato so člani upravičeno obsodili tak način dela in sprejeli sklep, da v bodoče sploh ne bodo obravnavali takih stvari, če ne bo ustreznega materiala za tako pomembne stvari, kot je sprememba statuta in pravilnika o delovnih razmerjih.

Pod tretjo točko so člani temeljito obravnavali že sprejeti Poslovnik CDS in so se z vsemi določbami strinjali. Upajo, da bo od slej delo ODS in tudi CDS mnogo boljše, če se bo ODS ravnal po tem tako potrebnem poslovniku. Prav gotovo ne bo več prišlo do tako mučnih situacij na sejah ODS, pa tudi za sklepčnost se ne bo treba več bati. Prav posebno se bodo ravnali po 15. čl. Poslovnika in odpoklicali vse tiste, ki bodo neopravičeno izostali od sej ODS.

Končno je spet prišla do izraza na ODS zahteva po spremembi v našem nagrajevalnem sistemu. Dosedanji način razdeljevanja OD večina članov delovnega kolektiva moti in so odločno zahtevali da centralni organi proučijo možno (dalje na 3. strani)

Tkalka dela na avtomatskih statvah v tkalnici obrata II

PRISPEVAJTE V TEKSTILCA

Pred sprejetjem proizvodnega in finančnega načrta za leto 1967

Pri pregledu analize in podatkov za sprejetje pravnika o delitvi dohodka in pravnika o razdeljevanju osebnih dohodkov za leto 1966, sem ugotovil nekatere nedoslednosti, ki imajo določen vpliv na tekoče poslovanje in ugotavljanje podatkov o cenah in osebnih dohodkih.

Pri cenikih osebnih dohodkov za enoto izdelkov sestavlja načrta operira s cenami, ki so izražene v parah na 1 kg preje ali 1 m tkanine, kar nikakor ne morem smatrati za tehnično najbolj primeren način prikazovanja nekega načrta. V tem se kaže nedoslednost tudi glede na uradno dana navodila, ki smo jih dobili ob sprejetju reformnih ukrepov in v zvezi z denominacijo dinarja, ter spremembami cen. Iz tega sledi, da bi se morali pri planiranju tudi naši interni ceniki prilagoditi tem ukrepom, ne glede na to kakšne tehnične posledice to povzroči. Ta zahteva je razumljiva tudi zaradi tega, ker fakturiramo vse naše izdelke, usluge, paro, električno energijo po cenah izraženih v NOVIH DINARJIH! Surovine in material kupujemo po cenah v NOVIH DINARJIH, celotno računovodstvo pa v poslovnih operacijah pri vrednostih upošteva samo DVE DECIMALNI MESTI!

Zato so n. pr. naši interni ceniki za enoto izdelkov izdelani na bazi letnega količinskega proizvodnega načrta pomanjkljivi iz dveh razlogov:

1. Računsko popolnoma neizpodbitna je trditev, da, če neko količino množimo s ceno izraženo v parah, dobimo PARE in šele s pretvarjanjem oz. določanjem decimalnih mest N dinarje! Zakaj je tu potrebno kompliciranje in se izražati n. pr.: artikel »Samia« 763 ima »Cenik par na enoto« 12,95 t. j. 12 celih in 95 stotin pare ali 0,1295 desetstičin N din? To bi imelo smisel, če bi blago prodajali ali kupovali na centimetre in milimetre! Cenik bi torej moral navajati: Cena za 1 m blaga je N Din 0,12 ali N Din 0,13 in ničesar

več! Razumljivo pa je, da se pri določenih artiklih, ki imajo planirano majhno letno količino, mora upoštevati tudi tretja decimala. Tako bi odpadlo vsako nepotrebno pisanje in računanje na 4, 5 ali 6 decimalnih mest, kar vpliva tudi na zmogljivost nekaterih računskih strojev!

2. Druga pomanjkljivost pa se izraža v tem, da ceniki, ki so osnova za izračun naših osebnih dohodkov, praktično nimajo nikakršnega uradnega obeležja, ker niso opremljeni niti s štampiljko niti s podpisom in ne navajajo kdo jih je sestavil in kdo zanje odgovarja! Skratka, sestavljeni so »po domače«! Ne bi mogel trditi, da je

to samo zahteva neke formalnosti, ampak nasprotno! Tudi v tem se izraža del naše notranje organizacije! Ker pri nekem dobro urejenem poslovanju po mojem mnenju ne bi smelo priti do tolikšnih posameznih korektur cenikov za enoto izdelkov, kot jih lahko opazimo pri nas med letom. Tu pa se že začenja nov problem — stevilo in asortiment naših izdelkov. Razumljivo pa je, da se sprememba cenikov mora izvršiti, če jo utemeljuje sklep CDS.

S tem sem želel dobronamerno opozoriti na nekatere manjše pomanjkljivosti, ki bi jih bilo treba v bodoče odpraviti in tudi tu doseči boljše notranjo organizacijo in poslovnost.

E. V.

29. november - dan republike

(dalje s 1. strani)
29. novembra — dan republike ocene razvoja NOV jugoslovanskih narodov in osnovni sklepi AVNOJ.

Nato so bili sprejeti tudi posebni sklepi, in sicer:

— o vrhovnem zakonodajnem in izvršnem narodno-predstavnem telesu Jugoslavije,

— Nacionalnem komiteju osvoboditve Jugoslavije, kot začasnem organu vrhovne ljudske oblasti v času osvobodilne boje,

— odvzemu zakonskih pravic vladanja takoimenovani vladni v inozemstvu,

— o prepovedi vrnitve v Jugoslavijo kralju Petru II Karađorđeviću,

— o zgraditvi Jugoslavije na federativnem principu,

— o priznanju in zahvalnosti narodnoosvobodilni vojski,

— o uvedbi naziva maršala Jugoslavije v NOV,

— o odobravanju sklepov, uredb in izjav Izvršnega odbora AVNOJ in Vrhovnega štaba.

Ti sklepi II. zasedanja AVNOJ so močno odjeknili v naši zemlji in v svetu. Dali so še večji polet narodnoosvobodilnemu gibanju in utrdili pripravljenost vojske in narodov, da zdrže v tem boju do končne zmage.

29. november 1943. leta je prišel v zgodovino naših narodov kot

eden največjih in najpomembnejših dogodkov naše revolucije, kot prelomnica v procesu boja naših narodov, kot zibelka nove, srečnejše Jugoslavije.

P. G.

Končno ODS v pravi luči!

(dalje z 2. strani)

nost, da so osebni dohodki na izplačilnih listih izraženi in netto zneskih. Dalje so zahtevali, da se že enkrat prične z analitično oceno delovnih mest, ki bo dala pravilne ocenitve delovnih mest. Čas je, da odpade subjektivna — takozvana primerjalna metoda (primerjava z drugim delovnim mestom), saj ni realna, včasih pa je tudi krivična. Dokler pa ne moremo uvesti analitične ocene delovnih mest, je treba dvigniti vsem

Dopisujte v Tekstilca!

osnovne ocenitve za 100 %, s čimer bi prišle ocenitve do smiselne veljave, in bi odpadel tako visok variabilni del, ki sedaj znaša že 150 — 200 % na osnovni OD namesto da bi se gibal od 0 — 50 %. To zaposlene zelo moti, saj se čudno sliši, da lahko variabilni del znaša 150 % in tudi 200 % na osnovni osebni dohodek.

Pri tem ni treba imeti bojazni, saj ni možno govoriti o kakšnem preplivanju sredstev iz enih delovnih mest na druge.

Ce bodo vse seje takšne, kot je bila omenjena v plemenitilnici I, potem lahko upamo, da bo naše samoupravljanje krenilo na boljše pot, na tisto pravilno pot, kot jo naš samoupravljalca pričakuje in želi.

Iz plemenitilnice I

Duhoviteži na plan

Dragi bralci!

Se vam ne zdi, da je postala vsebina Tekstilca preveč suhoparna in običajna. Tista vsakokratna in skoraj vedno enaka poročila o izvršitvi plana in problematiki proizvodnih enot, razne seje in strokovni članki, vse to je premalo dinamično, čeprav je potrebno, da je v Tekstilcu. Sem in tja sicer dobimo kak zanimiv opis potovanja, vendar ne za vsako številko. Prav bi bilo, če bi lahko objavili prav v vsaki številki kaj prijetnega, zanimivega in obenem malce šaljivega, torej članek, kateremu bi se bralec lahko nasmeljal in hkrati tudi kaj koristnega naučil.

S tem namenom odvijamo v Tekstilcu novo rubriko, v kateri bomo objavili enega ali več takih člankov.

IN SE NEKAJ NASVETOV!

Pišite o svojem konjičku, o doživljajih, občutkih, o športnih dogodkih, skratka odlomke iz svojega življenja. Pazite, da bodo opisi originalni, brez dodatkov, brez čevkanja. Nekdo bo na primer napisal, kako je prvič osvajaal dekle, drugi svoj prvi vzpon na Triglav, tretji svoje kampiranje ob morju, četrti svoje občutke ob prvem filmu, ki ga je sam posnel, peti o svoji zbirki znamk, stara denarja ali pa servetov, drugi zopet o tem, kako je zalezoval divjad, kako se mu je prvič tresla roka, in je ustrelil mimo jelena itd. Tudi svojo prvo pot s »fičkom«, pa svoje kuharske sposobnosti ali pa, kako ste prvič likali svojo srajco. Vse to je možno napisati z občutkom, preprosto in mikavno.

Urednik

Objavljamo še prvi tovrstni prispevek o življenju naših ribičev

Dober prijem

Nekam čuden je ta naslov za tovarniški časopis, kaj ne? Vendar je to tradicionalen poždrav določene skupine ljudi, ki jim ostala večina smrtnikov očita pomanjkanje ali pa vsaj napačno vrtenje nekaterih koles v glavi, če jim že ne očita čisto javno njihove prisvojenosti. Seveda ste že uganili, da gre za peščico ljudi (naj vam povem, da že zdavnaj ni več peščica) ki hodijo ob naših vodah z ribiškimi priborom in s svojevrstno vztrajnostjo skušajo potegniti iz vode tudi — kakšno ribo. Večkrat jih lahko vidimo iz našega podjetja, saj teče ob njem naša lepa Sava, katere »lepoti« velikokrat prispevamo tudi mi svoj turistični delež v obliki vseh mogočih barvnih odtenkov naših odpadnih vod. Marsikatera pikra zleti tja čez vodo na njihov račun, ampak ker so ribiči že zaradi svoje dejavnosti sila trmoglavi, jim take opazke sploh ne gredo do živga. Vztrajno »kokeritirajo« z ribami, ki so ali pa niso v vodi, in ne glede na končni uspeh so popolnoma zadovoljni s svojim početjem, kajti svoj namen so dosegli. Kakšen pa je ta njihov namen, to se malokdo opazkovalcev vpraša!

Ribiško udejstvovanje je ena številnih rekreacij in brez pomislekov moremo trditi, da celo ena najuspešnejših, pa tudi še daleč ne tako draga, kot si marsikdo misli. Je pa v čistem rekreativnem smislu daleč pred vsemi turističnimi »rekreacijami«, ki jih pravi radi počenjamo, pa v njih ni kaj več, kot dobršna mera glavobola in finančnih težav, kolikor nimajo za take vrste izživljanja posebne skrite »črne fondse« v hrbtnem delu denarnice.

Ribičija, kot jo popularno imenujemo, je predvsem intenzivno gibanje na čistem zraku (lahko se sicer, posebno, če je kaj prida uspeha, konča v nečistem ozračju najbližje gostilne), spoznavanje s naravo v tistem smislu, ki nam v današnjih tehničnih časih vedno bolj pomena, in ne nazadnje tudi za domači lonec koristna zadeva. Bi vas mikala dobro spečeno postrv (čeprav ima rahel priokus jeseniškega fenola), posuta s česnjem in peteršiljem, pa pokapana z limono in še dva »dečka« zraven? In to ne po turističnih — gostinskih kalkulacijah, temveč za čisto znosno ceno, ki še zdaleč ne doseže teleže vrednosti! Vem, marsikoga mika in nekatere celo premami, da leže pod grmom obujajo svoje spominne na ilegalnost. Le čemu, ko pa je legalnost tako dostopna, kot pred vojno navadnim smrtnikom sploh ni bila dostopna. Poznam

Dobitnike nagrad za prejšnjo križanko bomo objavili v novoletni številki.

Križanke oddajte do 15. XII.

(dalje na 6. strani)

Nagradna križanka - nagradna križanka - nagradna križanka

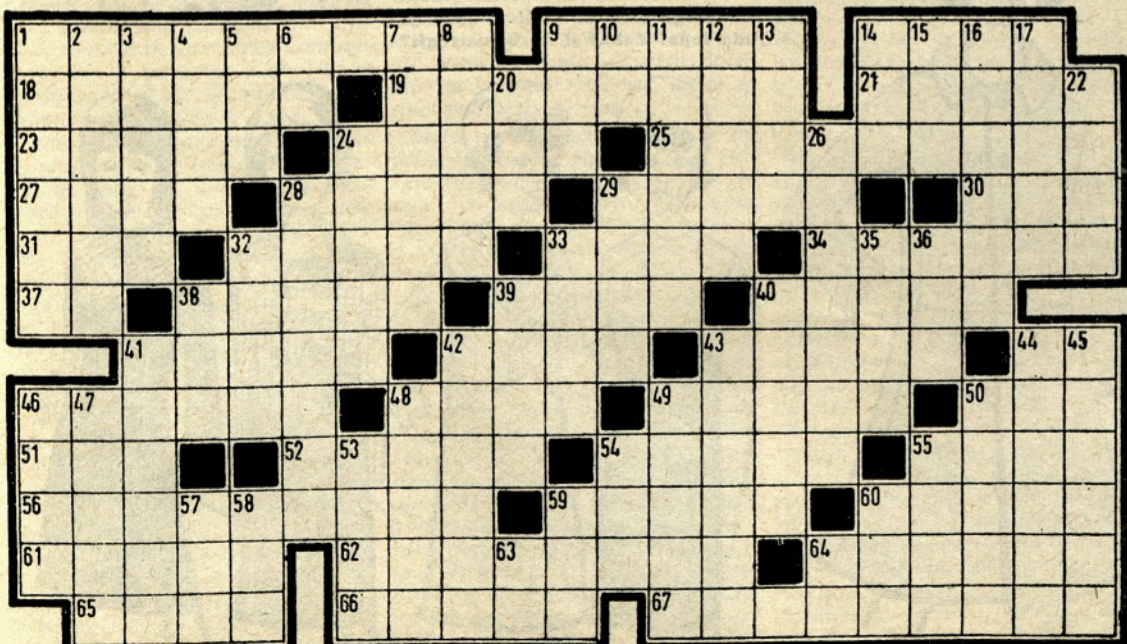
Pod 33. navp., 62. vod., 64. navp., 15. navp. in 1. vodoravno — misel uredništva ob 29. novembru.

VODORAVNO: 9. sidro, maček, 14. malik, 18. Turek, Osman, 19. pustolovščina, dogodivščina, 21. rudarsko mesto v vzhodni Istri, 23. bajeslovni velikan, potomec Gee in Ūrana (tudi kemična prvina z znakom Ti), 24. visoka planota vzhodno od Cerkljiškega in severno od Loškega polja, kjer se je razvilo prvo smučarstvo na Slovenskem, 25. velik prostor za risanje, 27. rusko moško ime (odličen umetnostni drsalec iz SZ Protopopov), 28. največje arabsko mesto, 29. pomožni duhovnik, 30. podvodna skala, 31. stoletje, 32. pravljica, mit, 33. domači detergent za pra-

nje finega perila, 34. ozek polotok Indokine v Aziji, 37. zadnja in petnajsta črka slovenske abecede, 38. glasbena oznaka za počasno podajanje, 39. letoviški kraj na Dugem otoku, 40. sodobni slovenski slikar in grafik (Maksim), 41. vstopnica, 42. značilno ljudsko oblačilo, 43. stožčasto oblikovan del gredi ali vreten v strojništvu, 44. kemični znak za magnezij, 46. vrsta ženske pričeske, 48. desni pritok Rena iz Švice, 49. del poslopja, krilo, 50. pojav na razburkani vodi, 51. ime odličnega avstralskega atleta — tekača Clarka, 52. tulipan, 54. koristna domača žival, 55. naslov drame norveškega dramatika Ibsena, 56. prebivalka nekdanjega Aten najpomembnejšega grškega

mesta, 59. operni spěvi, 60. polivek (dodatek k raznim jedem), 61. italijanska pevka zabavne glasbe (Ines), 64. zastor, 65. večanje, naraščanje, 66. ime največjega slovenskega epskega pesnika Aškerc, 67. priimek kasnejšega rimskega cesarja Avgusta.

NAVPIČNO: 1. mestna hiša, magistat, 2. brezbarvni plin osladnega okusa, ki gori s svetlim plamenom, 3. razvoj dogodkov, 4. letoviško in industrijsko mesto na zahodni istrski obali, 5. nekdanji kraljevi namestnik na Hrvaškem, 6. začetnici priljubljene beogradske pevke zabavne glasbe, 7. redka bombažna tkanina za previjanje ran, 8. mesto v portugalski pokrajini Alentejo, 9. dalmatinsko

Lepo in praktično tudi za hladne dni!

1. Krilo iz enobarvnega blaga, rahlo zvončastega kroja in dvojno poudarjenimi šivi.

2. Letos je karo velika moda. Obleke s tem vzorcem so pa tudi zelo praktične. Skica prikazuje krilo, ki ga naredimo same. Je enostavnega kroja. Na levo stran lahko našijemo okrasno proggo, ki naj se ujema z barvo blaga. Gumbki so iste barve, kot progga. Lahko pa naredimo krilo brez progge, pa bo primerno tudi za nekoliko starejše.

3., 4. Enobarvna krila kombinirana s progami svetlejše barve.

7. Prijetna poživitev za našo garderobo so obleke v karo desenh. Ovratnik, pentlje, oblečeni gumbi in krilo so iste barve.

8. Še ena ljubka obleka kombinirana z blagom v drobnem karo desenu. Lahko pa tudi gornji del in rokave spletemo!

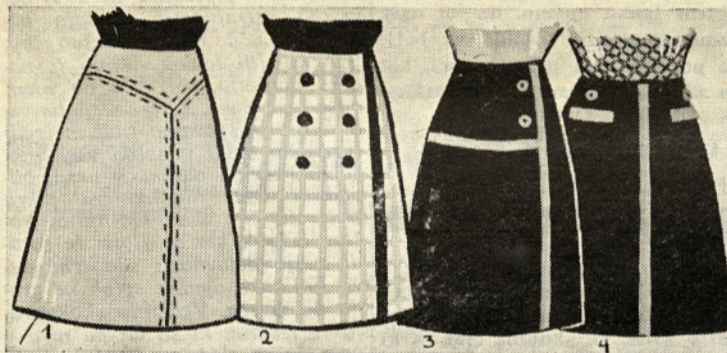
9. Ljubek jesenski kostim, ki ga dopolnjujeta krznen ovratnik in kučma. Krzno je še vedno velika moda.

10. Sportni kostim iz enobarvnega blaga, ki ima poudarek na dvojnih šivih. Barve so poljubne,

Primerna pa so seveda za mlajše tudi kapo ukrojimo iz istega blaga. in vitke postav.

5. Obleka v kombinaciji 3 barv oziroma ene barve v 3 različnih tonih n.pr. krilo je temne, sprednji koničasto vloženi del srednje

močne barve in gornji del z rokavi pa je najsvetlejša barva.

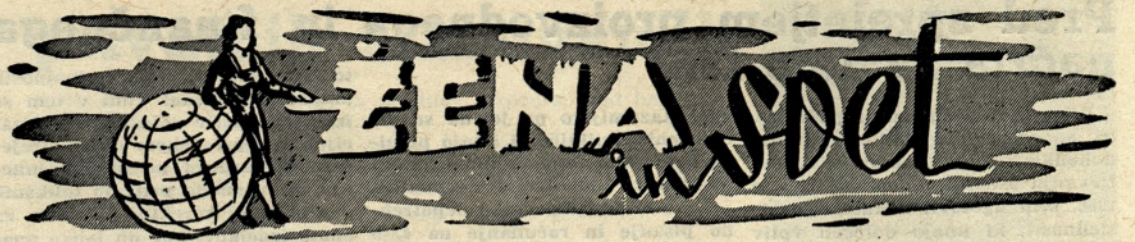
6. Kombinirana obleka enobarvno blago in progge. Samo sprednji gornji del je vstavljen tako, da tečejo progge poševno. Spredaj prišijemo drobne okrogle gumbke.

11. Plašč primeren za vsak dan; je enostavnega kroja in ima širok pas.

12. Eleganten plašč temne barve. Sprednji gornji del se podaljša v

kimono rokeve. Plašč je visečega in zvončastega kroja.

13. Še en plašč, rahlo oprijetega kroja. Rokavi so prav tako kimono. Sprednji vodoravni šiv je v višini kolkov. Žepi so samo našijemo drobne okrogle gumbke.

Če Vam lasje izpadajo, če so mastni...

Vedno več je žensk, ki tožijo kako mastne lase imajo in kako močno jim izpadajo. Čeprav ne vedno, moramo vendarle v večini primerov iskati vzrok tožbam v nepravilni negi las.

Naše babice niso nikoli iskale zdravniške pomoči zaradi las; vsaj v mladih letih so imele mnogo las in bujne pričeske. Res pa je, da se niso poznale trajnih kodranj, lakov in še mnogo drugih kemičnih preparatov. Lase so si umivale kar doma in z milom.

Če primerjamo nekdanjo nego las z današnjo, se nam nehote vsili misel, da je prav sedanj način obdelave frizur glavni krivec izpadanju las.

Zelo škoduje lasem trajno hladno kodranje, ker kemikalije, ki jih rabimo pri tem, močno poškodujejo lase.

Vedno bolj pa opažamo tudi to, da lasem škodujejo nekateri šamponi za umivanje las. Par dni po umivanju so lasje sicer lepi in voljni, toda že peti ali šesti dan postanejo mastni, da se skoraj lepijo. Tako močno mastni lasje začnejo tudi izpadati. Ker si iz njih nikakor ne moremo urediti lepe frizure, jih že po enem tednu ponovno umijemo, kar pa jim nikakor ni v pomoč. S stalnim umivanjem se ne moremo iznebiti maščobe. Le las postaja vedno bolj mrtev in tanjši. Izgleda, da vsa ta sredstva za umivanje las lasišče preveč izsušijo, katero mora vsebovati nekoliko maščobe, če hočemo, da je las prožen in zdrav. Izgubljeno maščobo hoče lasišče nadomestiti s tem, da izloča preveč maščobe, ki las namasti le na površini.

Nekatere ženske se hočejo iznebiti mastnih las s hladno trajno ondulacijo, druge si lase pobelijo z vodikovim peroksidom, tretje jih barvajo. Tako so si nakopale šele prave težave. Lasišče navadno začne srbeti, pojavijo se luske in lasje izpadajo včasih kar v šopih.

Res je, da ne izpadajo koreninice, vendar zaradi prepogostnega izpadanja las koreninica oslabi. Zato moramo poskrbeti, da odstranimo vse škodljive faktorje, ki povzročajo maščenje in izpadanje las. Če to želimo, moramo prenehati z umivanjem s šamponi. Lase si umivamo vedno le s toplo milnico, ki jo pripravimo tik pred pranjem las iz 3/4 l vode in 4 dkg

navadnega pralnega mila (ne prozornega). Omočene lase večkrat namilimo, da dobimo močno peno, potem pa jih zares dobro splaknemo. Zadnje vodo okisajmo, črnolasje s kisom, svetlolasje pa z limonovim sokom.

Namesto navadne vode, lahko uporabimo za zadnje izpiranje tudi koprivno vodo ali kamiličen čaj, seveda prav tako okisan.

Če si boste enkrat v mesecu, ko ste lase umivali z milom, umili glavo s šamponom, ste pokvarili vse, kar ste prej dosegli!

Lase po umivanju nenavite takoj posušimo. Če želite imeti kodre, lahko po sušenju še enkrat zmočite konice, navijete in ponovno posušite.

Glavo umijemo vsakih 14 dni, če pa lasje niso mastni ali umazani od prahu, pa vsake 3-4 tedne.

Lasje bodo po nekajkratnem umivanju z milom verjetno po nekaj dneh še postali mastni; takrat si jih napudrajte z navadnim otroškimi ali z žveplenim pudrom, da jih tako osušite. Zelo dobro domače zdravilo je topla ajdova moka, ki jo izdatno natresite med lase in si nato zavežite ruto. Po dveh urah lase dobro skrtačite.

Ženske z zelo mastnimi lasmi naj ne uživajo pikantne, mastne hrane, sladkarij in alkohola. Vse to zamenjajte s svežimi jajčnimi rumenjaki, kislim mlekom, medom in zelenjavo. Ne uporabljajte lakov, opustite trajno kodranje, beljenje in barvanje las. Rabite vedno svoj lastni pribor za nego las in imejte mnogo, mnogo potrpljenja, ker traja tudi dve leti, preden se vam lasje zopet popravijo.

Bas

Malenkost — pa vendar...

Prav gotovo ni prijeten pogled na moškega, ki nosi slabo zlikano srajco, kaj šele na dekle s površno zlikano bluzo. Preberite, kako jo boste najlaže in lepo zlikale!

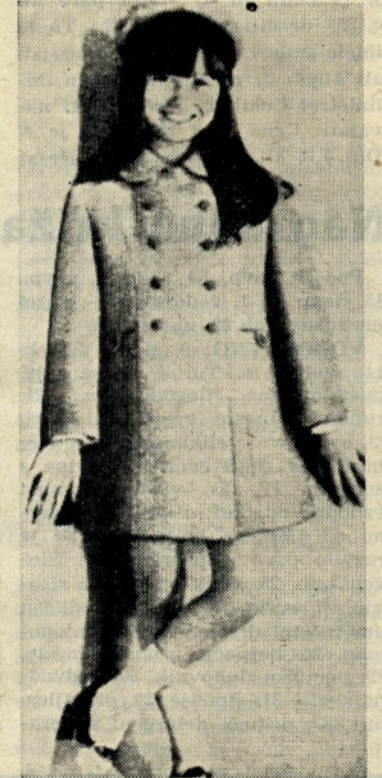
Rokav obrnite na notranjo stran in ga povlecite preko deske za likanje rokavov. S konico likalnika najprej zlikajte dolnji del rokava, potem ga povlecite na desko tako, da bo izrez rokava prišel do konca deske. Zlikajte ga od vseh strani, posebno pa pazite, da boste dobro zgladile šive.

Zatem likajte ovratnik, in sicer prav tako najprej na notranji strani, potem pa še na zunanji. Likalnik vlecite vedno od konca ovratnika proti sredini.

Pri nadaljnjem delu položite bluzo (ali srajco) tako, da zlikani deli prosto padajo preko deske. Tedaj likajte sprednjo levo stran, nato hrbet in desno sprednjo stran. Pazite, da boste dobro zlikale šive.

Po likanju pogledajte, če je treba na bluzi (srajci) še kaj popraviti. Obesite jo na obešalnik, da se ne mečka. V omaro jo dajte šele tako uro po likanju, ko se povsem osuši in ohladi.

Bas

Dva moderna in enostavna plašča za vašega otroka. Tudi punčka je rada lepa! Zakaj ji ne bi ustregli?

Potovanje po Sovjetski zvezi

(Nadaljevanje iz prejšnje številke Tekstilca — MOSKVA)

Pa kaj, treba je bilo začeti z ogledom mesta pa naj sije sonce ali pada dež. Najprej smo se peljali z avtobusom Inturista na precej dolgo pot. Če je Leningrad zgodovine polno mesto, je Moskva novo, moderno mesto. Jedro tvori Kremelj s svojimi cerkvami, dvorcem, trikotnim obzidjem s stolpi, Rdečim trgom, Leninovim mavzolejem in z vsem tistim, kar smo že nešteto krat videli v filmih in na televiziji, kadar gledamo paradno in sprejeme na Rdečem trgu. Mimo obzidja Kremlja teče na eni strani v loku reka Moskva, ki je plovna in s kanalom povezana z Volgo in Donom. Tako ima Moskva zvezo z Vzhodnim ali Baltičkim morjem, s Kaspijskim, Crnim in preko njega s Sredozemskim morjem in naprej z Atlantskim oceanom. V Moskvi so važne krožne ulice ali pristani ki v krogu obdajajo Kremelj, in ulice, sestavljene iz trgov, ki se takorekoč zlivajo eden v drugega. Ulice so široke in zelo čiste. Vzgož ulic se vrste trgovine, veleblagovnice, univerzalni magazini »Gastronomi« (to so trgovine s prehrambenimi predmeti, mlečnimi izdelki, sadjem, vinom) in pa ateljeji (modne trgovine z oblekami po meri). Veliko lahko vidiš knjigarn, kjer prodajajo knjige vseh panog in narodov sveta. Posebno trgovine s »podarki«, to je z darili in spominčki, so številne in bogato založene. V njih najdeš prekrasne predmete iz jantarja, srebra, slovinovino in kosti, lesene ruske lutke, kožuhovino vseh vrst od ovce do sobolja (od 8—180 rubljev za kožico), keramiko, kristal — vse za spomin iz Moskve in če imaš denarnico založeno, ti res ni treba dolgo premišljevat kaj bi kupil. Povsod pa se kar tare ljudi, kajti ne smemo pozabiti, da ima Moskva sama 6,5 milijona prebivalcev, da prihajajo dan za dnem v Moskvo obiskovalci iz SZ in vedno več turistov iz vzhodnih držav pa tudi iz zahoda ter Azije in Afrike.

tudi tedaj, ko je v mestu 30 stopinj mraza. Zrak nad bazenom je namreč ogrevan in prav smešno mora biti, kadar Moskovčani hite mimo njega vsi zaviti v hožuhe in kučme, njihovi someščani pa nekaj metrov dalje veselo čofotajo po vodi.

Spomenik Lenina v Leningradu

Zvečer prvega dne smo bili v Velikem gledališču (Bolšoj teater) in gledali opero Carmen. Gledališče ima 2400 sedežev, 6 nadstropij in na odru lahko nastopa hkrati v velikih scenah tudi 500 ljudi. Dekoracija je vsa v zlati in rdeči barvi. Veliki kristalni lestenec, ki osvetljuje dvorano, tehta nekaj ton in se blešči v mavričnih barvah. Sedeži so razvrščeni tako, da z vsakega sedeža vidiš na oder. Seveda moraš zaradi velike oddaljenosti uporabljati kukalo, ki ga dobiš v garderobi. Vem, drage tovarišice, da imate na jeziku tudi vprašanje: Povej no, kako je kaj z modo in ali je res, da so ljudje v SZ slabo oblečeni, da nimajo oblek po modi kot pri nas in podobno? Veste, kar predstavljajte si, da ste ob dveh pred Tekstilindusom in gledate delavke in delavce, ko hite z dela! Prav take v plašču, jopici in v hladnem vremenu v ruti in kapi vidite po moskovskih ulicah, ko hite z dela ali na delo, za zvečer v gledališče pa seveda oblečejo svojo boljšo obleko, ki pa se skoraj ne razlikujejo od številnih tujcev iz vseh mogočih krajev sveta, ki polnijo to veliko gledališče večer za večerom. Mladini pod 16 letom ni dovoljen obisk večernih predstav! »Kakšen ukrep«, boste rekli, »prestrog!« Toda vedeti morate, da se ga vsi drže in da mladina ni zato nič prikrajšana in da imajo svojo opero in tudi mnogo dramskih gledališč, kinematografov, lutkovnih in zabavnih gledališč. Veliki teater, pa tudi vsa ostala gledališča, je vsak večer zaseden do zadnjega kotička in pred gledališčem stojijo vedno ljudje, ki upajo, da bodo ujeli »še kakšno karto odveč«.

Cuden občutek te obdaja, ko se odpravljáš na obisk v Leninov mavzolej. Vsako dopoldne ob 10. uri se začno obiski pri velikem revolucionarju in človeku. Milijoni so ga že obiskali in še vedno ga vsak dan obiskujejo. Pravili so nam tako pa tudi sami smo videli kako se zbira ob Kremeljskem zidu množica ljudi — vrsta dolga kar po kilometer ali več, da bi se tiho poklonila Leninu.

Malo pred deseto smo prišli na veliko ploščad k vhodu, ker se zbirajo tuji turisti in skupine. Ker je tem ponavadi tesno odmerjen čas, imajo turisti prednost pred ostalimi obiskovalci. Takoj po zamenjavi stražarjev pred mavzolejem smo se počasi začeli pomikati proti mavzoleju. Molče, vsak v slovesnost trenutka zatopljen, smo stopali po sredi Rdečega trga mimo obeh stražarjev, ki sta kot kipa stala ob vhodu v notranjost zadnjega bivališča V. I. Lenina. Mavzolej je grajen iz rdečega kamna in je brez okrasov. Samo pred vhodom je napis — Lenin. Spustili smo se po stopnicah navzdol prav do podstavka kjer počiva Lenin. Mirno, kot bi spal znan obraz, bradica, visoko čelo, ves tak, kot ga poznamo z nešteti slik, kipov, filmov; zares tak, kot sem si ga

predstavljala. Za mavzolejem grobovi zaslužnih vojskovodij, revolucionarjev in drugih osebnosti SZ, med njimi tudi grob Stalina. V Kremeljskem zidu pa plošče na žarah s pepelom Leninove žene Krupskaje, brata t. Uljanova in še in še.

Nadaljevali smo takoj z ogledom Kremlja in njegovih znamenitosti. Tu je res kaj videti! Žal se je vreme pokvarilo in naši fotografi so prav žalostno stiskali svoje aparate k sebi, da bi jih obvarovali pred dežjem.

Kremeljsko obzidje ima obliko trikotnika, ki ga krasi trije stolpi in mnogo stolpičev. Na vsakem od treh stolpov pa je na vrhu velika rdeča zvezda (s premerom 7 metrov) iz rubinskega stekla, ki žari v soncu ali pa tudi v umetni luči ob prazničnih dneh, ko je Kremelj razsvetljen. Na dvorišču Kremlja je več stavb in cerkva, starejšega in prav novega izvora: vse je zliho v harmonično celoto. Tam je cerkev, v kateri so pokopani ruski carji od Petra Velikega dalje, potem cerkev, kjer so se poročali in bili kronani vsi ruski carji, pa še velika palača in dvorec kongresov zg. 1961 (dvorec sjezdov). V velikem dvorcu je prekrasna Jurijevska dvorana zg. 1849 (Georgievskij zal). Pred cerkvijo 12 apostolov je velik top — (carpuška) v njegovi bližini pa veliki zvon (tehta 200 ton) car-kolokol. V starih časih, tako pravijo, je nek diplomat pripomnil: »Cudni ljudje so ti Rusi, vse kar je pri njih velikega in hudega, imenujejo — car.« Najlepše v Kremlju pa je brez dvoma muzej uporabne umetnosti, zbirka dragocenosti, posod, opreme, oblek in orožja iz starih časov. Zlato, srebro, drago kamenje, kožuhovine in dragocene tkanine so služile raznim mojstrom umetnikom, da so iz njih napravili umetnine, ki jim zlepa ne najdeš enakih. Mala lokomotiva z vagončki iz platinne, velikanske sklede iz suhega zlata, ikone — vse obložene z biseri, briljanti, smaragdi in rubini, duhovniške obleke vezene z biseri (najlepše vezena s preko 20.000 biseri), carski plašč obšit s hermelinom, toaleta caric, kočije, darila tujih vladarjev, ura z vodometom, iz katerega je teklo vino in na kateri je ptič vsako minuto kljunil drag kamen, orožje, oklepi in še vsega toliko, da bi si lahko ogledoval ure in ure.

Toda čas nas preganja in že bo kmalu osem dni kar smo v SZ in vrniti se bo treba v domovino. Zato pohitimo še dalje v Tretjakovsko galerijo — zbirko ruske slikarske umetnosti. V Moskvi je živel od leta 1832 do 1898 trgovec Pavel Mihajlovič Tretjakov, ki je bil ljubitelj umetnosti in ta je leta 1856 ustanovil sedanjo galerijo. Pravijo, da je pomenilo, če je trgovec Tretjakov kupil od še mladega neznanega umetnika sliko, da je slikar umetnik in da so njegova dela umetniške vrednosti. Seveda se je zbirka vedno bolj dopolnjevala in dopolnjujejo jo še danes. V njej smo videli slike znamenitih ruskih slikarjev: Rjepina, Vasiljeva, Siškina, Kiprenskega, Venešianova, Levitana, Tropinina in drugih. Pred vhodom v galerijo pa stoji znamenit kip in geslo: »In iz mečev homo skovali pluge« delo kiparja jugoslovanskega rodu — Vukotiča.

Pa ne mislite, da smo si ogledovali samo spomenike preteklosti; tudi na »Razstavi dosežkov narodov SZ« je kaj videti. Žal pa je tisti dan spet deževalo in viis z razstave ni bil tako lep, kot bi bil ob lepem vremenu. Vsa razstava je kot velikanski park po katerem so razpostavljeni paviljoni posameznih republik vseh panog gospodarstva. Z malimi motornimi vagončki smo se peljali od začetka do konca. Pri vsakem važnem paviljonu kompozicija postoji, iz zvočnika pa se oglasi pojasnilo, kje se nahajaš. Na primer: paviljon — model govejega hleva, najprimernejši tip, v njem pa goveja živina izbrane pasme. Paviljon sadjarstva: sadovnjak na prostem z različnimi najnovejšimi vrstami sadja, spomenik Mičurinu,

Kremeljski stolp

velik žitni klas — vodomet, namejiciran z 12 projektorji hkrati. Pa tudi zvok je tako prirejen, da prihaja vedno s prave strani in ima občutek, da stojiš med ljudmi, ki pojejo in se pogovarjajo okrog tebe. Če ne bi bilo treba gledati stoji, bi tak film lahko gledala kar ure in ure. Seveda je ta način uporaben le za krajše turistične in propagandne filme. Ta razstava dosežkov Sovjetske zveze je res čudovita in verjetno najbolj obiskana razstava na svetu, kajti ljudi se je kar trlo, vkljub temu, da je bilo deževno vreme in delovni dan. Pred vhodom v razstavo stoji original kip, ki ga verjetno vsi poznate in ste ga že videli na začetku vsakega sovjetskega filma »Delavec in kmetica«. V bližini je tudi 100 metrov visok spomenik astronautu, ves obložen z najdragocenejšo kovino titanom, ki ga uporabljajo pri izdelavi raket.

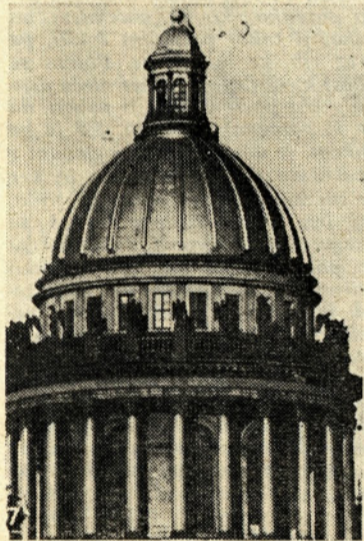
Peljali smo se mimo novega televizijskega stolpa, ki bo najvišja stavba na svetu, saj bo visok 520 metrov. Prav tiste dni, ko smo bili v Moskvi, so betonirali ploščad na 200 metrih, torej manjka še 320 metrov. Stolp bo zgrajen prihodnje leto, ko bodo proslavljali 50. obletnico oktobrske revolucije.

Za konec pa bi vam rada opisala še nekaj splošnih vtisov z obiska v Sovjetski zvezi. Ljudje so mirni in še zdaleč ne tako glasni kot mi južni Slovani. Naša skupina se je povsod ločila med njimi po čebljanju, smehu in glasnih, včasih morda še preglasnih opazkah. Nasploh bi rekla, da smo bolj sproščeni. Moram pa močno pohvaliti naše severne brate zaradi čistoče in reda, ki vlada pri njih. Pri 6,5 milijona prebivalcev ni nikjer papirja, olupkov in podobnega, kot n.p.r. pri nas na postajah, pred trgovinami. V vseh osmih dneh nisem videla ali doživela, da bi se kdo prerival ali prepiral pri vstopanju ali izstopanju iz trolejbusa, avtobusa, v gledališču ali na razstavah in v muzejih, pa čeprav je povsod polno ljudi. Se čudite kajne, da je veliko obiskovalcev tudi v muzejih in galerijah. Sovjetski državljani imajo izredno razvit čut za kulturo in umetnost. To je bilo ne samo moje mnenje, ampak mnenje vse naše skupine. Tam spada poznavanje zgodovine in znanje o umetniških vrednotah slikarstva, kiparstva, pesništva in literature nasploh, menda k dobremu tonu vsakega posameznika.

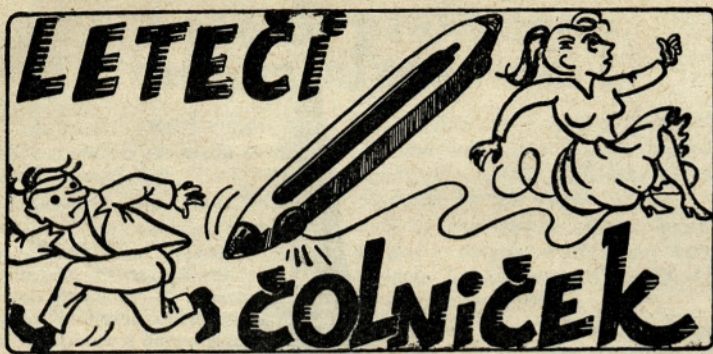
Peter Veliki

Kar slišim vas kako me sprašujete kakšne so plače v Sovjetski (Dalje na zadnji strani)

Kupola Isakijevskega sabora

Peljali smo se torej po mestu in prav težko si je bilo sproti zapomniti vse, kar je bilo ogleda vredno. Na vzpetini nad mestom smo obiskali moskovsko univerzo Lomonosova, ki je zgrajena v značilnem stolpastem, rekla bi, malce bahavšem slogu Stalinove dobe, ki pa je zanjo kar primeren, ker je tako ogromna. Stavba ima 20.000 prostorov in poleg še mnogo stranskih stavb, igrišč, parkov in institutov. Zares lep je pogled odtod na Moskvo, na mesto in reko in z vrha lahko občuduješ lepo urbanistično ureditev: krožne ulice, podvoze in nadvoze, vmes pa še 6 velikanskih stavb, grajenih v istem slogu, kot je univerza. Novejše stavbe so bolj podobne stavbam, ki jih lahko vidimo po vseh drugih velikih mestih evrope. Največji hotel v Moskvi, ki ga grade sedaj, bo imel prostora za 5000 ljudi in se bo imenoval Rusija — je pa pravokotne oblike. Zanimivost, ki smo jo videli na tem hitrem ogledu mesta je odprt okrogel bazen (premer 130 metrov), v katerem je stalno 26 stopinj topla voda in se Moskovčani v njem lahko kopljejo

Kar čutim, kako ste hudi in jezni name, ker sem napravil že dve napaki: nisem zadnjikrat objavil črni okvir in v 10. številki me ni, pa če desetkrat pregledate ves list.

Za prvo napako sva kriva oba z urednikom, drugo pa ima samo urednik na vesti, ker mu je zmanjkalo prostora za nekaj člankov, pa je dejal: »Veš ti, nebodigatreba, kar tvoje čvekanje bom vrgel ven, ker bo tako najmanj škode.« Osebo sem bil sicer nekoliko drugačnega mnenja, vendar k sreči tedaj nisem glasno mislil. Upam, da razumete, da vse, kar človek misli, ni pametno tudi povedati. Le spomnite se Komarčka, ki je moral s trebuhom za kruhom, ker je nekajkrat zinil preveč. Previdnost je še vedno hči modrosti! Kar vidim nekateri, kako se ni smejejo misleč: »Glej ga, saj niti pogovorov ne pozna, ker bi drugače napisal, da je previdnost mati modrosti.« No, jaz pravim, da ne bi bila mati, če bi bila previdna!

Sedaj pa še o zanimivih dogodkih!

Nekega dne sem malo listal po poslovnem poročilu našega podjetja za leto 1965. Kaj hitro sem ugotovil dve slabosti, in sicer: tistemu pisanju bi komaj lahko rekel, da je podobno naši materinščini, in drugič — ugotovil sem, da nekateri ljudje niti tujk, ki jih pogosto uporabljajo, ne poznajo. Tako stoji v tem poročilu naslednji stavek: »Naše izdelke smo reklamirali preko dnevnega časopisa »DELO«, redno v modni reviji »MANEKEN« Ljubljana ter preko radia in televizije Ljubljana v času sejma »MODA«...»

Vse kaže, da pisec tujk res ne pozna, ker dvomim, da smo se preko televizije in dnevnika Delo pritoževali čez naše izdelke, zahtevali bolj kvalitetne itd. Besedica reklamirati namreč pomeni pritožiti se, ugovarjati, zahtevati ali terjati kaj (povračilo) zase. Če povem še primer: vzemimo, da smo kupili prvovrstno blago, doma pa ugotovimo, da ima napake; takšno blago potem pri prodajalcu reklamiramo, zahtevamo novo.

Ker upam, da prej omenjeni pisec ni tako menil, bom še povedal, katera tujka je tu na mestu, in sicer: smo propagirali naše izdelke ali pa zanje delali reklamo.

Žalostno, kaj? Zato svetujem vsem tistim, ki tujke morajo uporabljati, ker slovenskih izrazov ne poznajo, naj vzamejo v roke slovarček tujk in preverijo svoje znanje, sebi in drugim v korist.

V današnji številki o tem toliko. Če bom poslej še našel tak ali podoben nesmisel, pa bom pisca dal v črni okvir, kamor spada že danes. Isto velja tudi za vse tiste člane našega kolektiva, ki mislijo, da se iz naše materinščine lahko norčujejo. Da je to res, dovolj jasno kažejo razna poročila, nad katerimi bi se človek lahko razjokal. Pisca takih poročil naj nikar ne spregledajo dejstva, da kaže kakovost njihovega pisanja tudi stopnjo njihove izobrazbe.

Če naredim majhen skok izven podjetja, bi se ustavil pri našem mostu čez Savo, katerega del je ta reka odnesla 5. novembra. Ta dan bomo Tekstilindučani še dolgo pomnili, ker smo tako izgubili najkrajšo pot v tovarno. Sedaj hodimo čez glavni most, kar je skoraj 20 minut dlje.

Nič ne bi ob tej nezgodi rekel človek, če bi odgovorni pravočasno storili vse varnostne ukrepe za njeno preprečitev, oziroma vsaj tiste, ki bi jih lahko in tudi morali. Ker pa tega niso naredili bo prav, če za njihovo malomarnost izve tudi širša javnost.

Znano je, da reka Sava večkrat naraste, da v takih primerih prinese s seboj tudi težka bruna, drevje in podobno. Takšna bruna običajno z dokajšnjo silo prilete v nosilce mostu, ga zmajejo in že je nezgoda tu. Če bi tak nosilec imel pred seboj branilce, bi glavne udarce le-ti prestregli in most bi ostal nepoškodovan. Smešno je, da ima tudi omenjeni most takšne branilce, vendar samo pred tistimi nosilci, ki niso v glavnem toku Save. Ostali nosilci pa jih na žalost nimajo. Je bilo mar tako težko to pomanjkljivost pravočasno odpraviti? Čez poletje je bila Sava izredno nizka, pa bi to lahko storili brez naprav in za malo denarja. Sedaj pa bo popravilo mosta zahtevalo kar precej muje in tudi dinarčkov. Le kdo jih bo dal? Da, da, malomarnost je vražje draga lastnost! Prav bi bilo, če bi jo včasih tudi kaznovali!

Nekje sem ujel še to, da v Kranju niti ne vedo, kdo je pravzaprav odgovoren za vzdrževanje tega mosta. Na kraju se lahko zgodi, da bo ta odgovornost padla kar na Tekstilindus, kajti v našem lepem mestu je prav vse možno.

Rekli so mi, naj malo pogledam še v naš samski dom v Stražišču. Bajje je v njem precej takih stanovalk, ki mečejo skozi okna razno nesnago, med katero je sem in tja tudi vsebina nočne posode. Če je to res, potem bo treba krivce najti in postaviti na hladno. Upam, da bom tudi sam ujel kakšno paciko pri delu, nakar boste njen obraz lahko občudovali tudi v Tekstilcu.

Na piko sem vzel tudi vozače preje v obratu I. Delajo s to prejo kot krava z mehomo (priznam: ne vsil!). Tudi zaboji trpe, saj jih premetavajo kot kamne. To naj bo samo opozorilo, prihodnjič pa sledi črni okvir.

Kar ne morem mimo neverjetnega dogodka, ki se je resnično zgodil v ekonomski enoti upravi. Oktobra meseca je namreč v tej enoti sklical sindikat sejo, kjer bi se pogovorili o zelo aktualnih vprašanjih in zadevah. Takšne teme so bile prvič na programu, seja pa je bila verjetno zadnjič. Prišlo je namreč samo 7 članov te enote. Kaže, da je ostalim vse prav, da so z vsem zadovoljni, da nimajo problemov in težav. V redu, pravim jaz, če je tako, potem naj poslej pazijo, da jih ne slišim kritizirati tu in tam, ker jih bom potem neprijetno presenetil.

Nekateri člani CDS pravijo, da bo sprejeti Poslovník tega organa verjetno ostal samo na papirju. Že na prvi seji (po sprejetju poslovníka) so to ugotovili, ker je potekala po starem, brez sprememb. Tako sklepi niso bili oblikovani že na seji, zasedba ni bila večja kot običajno, člani niso dobili odgovorov na vsa postavljena vprašanja itd. Skoda, trdim, da se pogosto ne ravnamo po sicer pametnih in učinkovitih sklepih! Pri tem se vprašujem: zakaj jih potem sploh sprejmemo?

Slišal sem tudi že prvo kritiko na račun objavljenih sklepov CDS v Tekstilcu. Takole pravijo nekateri: »Kaj nam pomaga, če objavite suhe sklepe, če pa ne vemo, kaj je za njim! Drugi pa pravijo takole: »Zelimo, da pravočasno objavite ves material o važnejših zadevah, namerah, da bomo vsaj o teh na tekočem! Kako naj sodelujemo in soupravljamo, če za večino zadev vzemo šele potem, ko so že izvršene? Tudi mi hočemo o tem in onem povedati svoje mnenje, svoje predloge!« Kar je prav in res, je pač dejstvo, ki ga bo treba upoštevati!

Mislím, da bo kar dovolj! Nekaterim moje pisanje sicer ne bo všeč, vendar je kot vedno zame važno mnenje večine. Pa brez prevelike zamere! L. Č.

Dober prijem

(dalje s 3. strani)

take, ki so bili odločni zastopniki mnenja o ribiški neprištevnosti (sodoben naziv za norost), pa so dandanes, ko smo jih jaz ali kdo drugi teh neprištevnikov zvalili s seboj, sami tako navdušeni ribiči, da se z njimi o čem drugem, kot o ribah in vsem, kar je z njimi v zvezi, sploh ne da več zgovarjati. Povem vam pa, takole na uho, da je ta tema neizčerpna!

Pojdi, dragi bralec (tudi bralka, zakaj pa ne?), ti, ki imaš tako »uničujoče« mnenje o ribičih, za nekaj ur z menoj za vodo, pa še ves plen ti obljubim! (Lahko ga zdaj obljubljaš, ko je sezona konec!)

Si motoriziran? Toliko bolje, če ne, bova pritiskala pedala in iztiskala iz pljuč predilniški prah, tkalniško zračno navlako, pa anilin in kaj vem še vse drugo! Vzhajajoče sonce naju pozdravlja, ko zavijava k vodi na Prebačevem ali pri Trbojah, morebiti v Prašah, v Podreči in še kje. Kranjske primese so se do tam že porazgubile in voda veselo obliva vabljava obrežja. Izkušeno oko opazi »zračni« zajtrk vabljivih šarenk in potočnic, pri dnu pa se pridno pasejo belice. Blevstivka poleti v vodo, enkrat, mogoče stokrat, preden premami ribo; umetna mušica se dolgo koplje v valovih, preden se zapiči v ribji gobec. Blevstivka, umetna mušica? Vidim te, kaj ti ni prav. Pusti »pleh«, črva natakni, takoj bo prijem! Res je, toda ribi moraš dati priložnost, da se ubrani. Naj se pokaže, kdo je močnejši, kdo spretnejši. Pa gledati moraš na mero, na naraščaj in na to, da nisi sam, da boš še velikokrat rad za vodo. Zato so pravila in ko spoznaš njihov namen, jih razumeš in tudi upoštevaš. Dober prijem imava danes in kmalu so tri lepe postrvi v torbi. Potem malo počijeva, se pogovariva, tudi o delu, o težavah in še marsikaj nama pride na misel. Toda, to je sproščen, prijeten pogovor in še zavedava se ne, kako nama je hitro minil čas. To, da sva ves čas prebila na čistem zra-

ku in na soncu, nama pride na misel šele takrat, ko prijetno utrujena kolesariva spet proti domu. Potem ti dam plen in hkrati navodilo, kako ribe najbolje pripraviš (običajno je to moška zadeva), za prihodnjič pa obljubo, da boš tudi sam lahko poskusil svojo spretnost.

Prihodnjič, ko se spet odpravljava na vodo, si še bolj vnet. Prvotna radovednost se je kmalu umaknila rahli vznemirjenosti in tihi želji, da bi tudi ti rad vsaj poskusil, kako se ujame riba, seveda po predpisih in kakšni so ti isti toliko opevani občutki, ko jo vlečeš na suho.

Tokrat sem izbral Zbiljsko jezero. Saj ga poznaš, jezero po imenu, pa bolj mlakuža in zbiralnica vse mogoče nesnage. Sprajšuje se, če je tam sploh kaj rib in koliko ima lov na njem zdravega užitka. Je že tako, kot ljudje se tudi ribe polagoma privadijo nečisti vodi, če le v njej ne plavajo tudi kemikalije, ki odvzemajo vodi kisik. Zrak pa je čist in tudi okolica je čudovita, posebno zjutraj. Tak priroden mir je in šele vzhajajoče sonce prebudi naravo. Si že kdaj prisostvoval prebujanju narave? Med meglo, ki še leži nad jezerom, se počasi kažejo obrisi brega, dreves, kos neba, pičli se prično oglašati, čaplja se tiho pripelje nad plitvino, vmes pa slišiš čofotanje rib, ki skačejo iz vode za komaj zbujejenim mrčesom. Kot skrivnost se iz megle izlušči čoln, v katerem zgodnji ribič sila tiho in previdno vleče svojo blestivko po vodi. Potem ti oko ostrmi še ob prizoru, ki je vreden fotoaparata: nedaleč proč uzreš srnjo družino, ki se oprezujoč krepča ob bistrem studenčku...

Jezero je polno rib, od postrvi do vseh mogočih belic; in ni malo kapitalnih komadov vmes! Tu ni nevarno, da bi mi klatil veje, če ti bom zaupal palico z blestivko, da se preizkušiš v novi spretnosti. Poučujem te, ti pa po prvi nespretnosti kmalu »ujameš grife« in skoraj s silo ti moram vzeti palico, kajti namen imava nekaj uloviti. In res, kmalu ujameva prvo šarenko; ko jo potegnem na suho, ji takoj prisodim 2 kili, pa brez ribiške latovščine. Potem se obesi klen. Čutim ga ker vleče drugače kot postrv. Dam ti palico, da ga ti potegneš na suho. Ko je na suhem, je dovolj, da ti pogledam v lice! Zato ti pustim palico in ker je začetniku sreča ponavadi mila, mi čez nekaj časa potegneš še enega. Dovolj imava, tudi čas se je pomaknil in nič več ni tako mirno. Vse več je čolnov na jezeru, pojavijo se prve jadrnice, veseli vriski odmevajo med bregovi; tudi marsikateri zaljubljeni parček se pripelje mimo, iščeč skritega pristana. Seveda vzameš svoj lastni plen s seboj domov in po svojih navodilih bo imela tvoja družina na mizi prvovrstne klenove polpete.

Zdaj, ko se spet snideva, me pozdraviš: dober prijem! In takoj mi je jasno, da si tudi ti eden tistih, ki je res prijel! In še to sem slišal praviti, da so se pri stalnem omizju spraševali, kaj neki je s teboj, da te zadnje čase ni več k njim. Tebi in vsem drugim pa še enkrat »dober prijem«. Kaj pravite, mogoče pa se nam »kolesca« čisto prav vrtijo!

Smrekar

Potovanje po Sovjetski zvezi

(dalje s 5. strani)

zvezi. Od 50—200 rubljev (1 rubelj je 1389 s. d.) 1 kilogram belega kruha stane 26 kopejk (100 kopejk

je 1 rubelj), ženski čevlji 26 rubljev, najlon nogavice 1.20—2 rublja, vstopnica za opero 3.30 rublja, razglednica 5 kopejk, vožnja z av-

tobusom 4 kopejke, moška ročna ura 30 rubljev, kilogram jabolk ali breskev 1.20 rublja, 2 dcl vina 86 kopejk — pa si izračunajte sami standard sovjetskih državljanov.

Zadnji dan, pred odhodom na letališče, smo si ogledali še največjo trgovino v SZ in verjamem tudi eno izmed največjih trgovin v Evropi, moskovski Gum. (Gospodarski univerzalni magazin). Treba je bilo potrošiti še zadnje kopejke za spominčke.

GUM je velika palača, ki jo vidite, kadar gledate parade na Rdečem trgu. En krak te palače je tako dolg, kot sam Rdeči trg, drugi pa se razteza v sosednjo ulico. Palača je večnadstropna in zelo razsežna. V neštetih oddelkih vseh teh nadstropij in pravih ulic pokritih s steklom tako, da prihaja dnevna svetloba do njih, najdeš pri več tisočih prodajalkah vse od sukanca do pohištva. Vmes so tudi okrepčevalnice, slaščičarne in bifeji. Spominčkov, in to moram reči, lepih spominčkov, je tu na pretek. Hitro smo izpraznili denarnice, še zadnjikrat rekli »pazalusta« in »spasiba« objeli s pogledom Kremelj in Rdeči trg in že nas je izpred hotela avtobus odpeljal na letališče. Tu smo s praznimi denarnicami v žepu še malo občudovali razkošne trgovine s predmeti, vstopili v našo Caravello in se odpravili proti domu. Čez 3,5 ure — (vmes smo premaknili za 2 uri nazaj) so nas pozdravile luči Beograda, pa tudi umazanija na beograjski železniški postaji: Pot od Beograda do Kranja pa je bila manj udobna in dosti daljša kot od Moskve do Beograda, vseeno pa sem na Gašteju vsa vesela pozdravila naše lepo mesto Kranj.

Povsod lepo — a doma najbolje še.

M. H.

Car — kolosol — veliki zvon ►

Kremeljsko nabrežje

ZAHVALA

Ob smrti moje žene Frančke MOHAR, se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem ekonomske enote in sindikalni organizaciji obrata I za prekrasni venec in izrečeno sožalje.

Iskrena hvala tudi vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Ivan MOHAR